Keskkonnahoidlikud nõuded mööblile

2022. aastal jõustus keskkonnaministri määrus nr 35, mille eesmärk on suunata hankijaid seadma riigihangete alusdokumentides (RHAD) keskkonnahoidlikke kriteeriume.

Mööbel (CPV: 39100000-3, 50850000-8) on eraldiseisev või sisseehitatud moodul, mida kasutatakse peamiselt **panipaigana**, **esemete ladustamiseks** või **riputamiseks** või **pindadena**, millel kasutajad saavad puhata, istuda, süüa, õppida või töötada, kas sise- või välistingimustes.

Mööbel **ei ole**:

- tooted, mille esmane kasutusotstarve ei ole mööblina kasutamine;
- transpordivahenditesse paigaldatud mööbel;
- mööblitooted, mis sisaldavad enam kui 5 (massi)protsenti materjale, mis ei ole täispuit.

Määruse nr 35 lisas 1 on sätestatud **kohustuslikud kriteeriumid** mööblile, mida RHAD peab sisaldama.

1. Puidu ja puidupõhiste materjalide päritolu seaduslikkuse

Eesmärk: 80—90% mööbli keskkonnamõjust on seotud mööbli materjaliga. Mittesäästva ja ebaseadusliku metsamajandamise vähendamine aitab kaasa bioloogilise mitmekesisuse kadumisele ja mullaerosioonile.

Vastavustingimuse sõnastus: Kogu mööbli tootmiseks kasutatav puit peab määruse (EL) 995/2010 kohaselt olema seaduslikult ülestöötatud. Pakkuja kinnitab, et mööblitootes kasutatakse ainult seaduslikest allikatest pärit puitu. Tõendid puidu päritolu kohta esitab pakkuja mööbli üleandmisel. Sobivaks tõendiks on näiteks FSC sertifikaat või FLEGT või CITES litsents.

2. Mööblis sisalduvad kandidaatained peavad olema deklareeritud

Eesmärk: Kandidaatainete loetelus olevate ohtlike ainete võimalikult varajane väljasõelumine tootmisprotsessist aitab kaasa nende kasutuselt kõrvaldamisele tulevikus.

Vastavustingimuse sõnastus: Pakkuja deklareerib kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) kandidaatainete loetellu kantud ained, mille sisaldus tootes ja mis tahes koostisosas või materjalis ületab 0,1 (massi)protsenti. Pakkuja kinnitab, et esitab mööbli üleandmisel tõendid mööblis sisalduvate REACH kandidaatainete loetellu kantud ainete kohta või nende puudumise kohta.

3. Mööbli demonteerimise ja parandamise võimalus

Eesmärk: Mööbli kasutusea pikendamiseks on oluline, et tooted oleksid disainitud nii demonteerimise kui parandamise võimalusega. Sellisel juhul ei lõppe mööbli kasutusiga, kui üks mööbli ese saab kahjustada. Kriteeriumi sisaldab kahte tingimust: parandamise juhiste olemasolu nõue ja nõue, mille kohaselt peab väljaõppeta isik suutma mööbliosasid välja vahetama.

Vastavustingimuse sõnastus: Pakkuja kinnitab, et väljaõppeta isik saab mööblit käsitööriistade abil lahti võtta ja selle osasid vahetada. Pakkuja kinnitab, et esitab koos mööbliga demonteerimis- ja parandusjuhised, mille kohaselt on mööblit võimalik osade asendamiseks demonteerida mööblit kahjustamata.

4. Mööblil 2-aastane garantii ja varuosade tarne

Eesmärk: Garantii ning varuosade tarnimise kohustus tagab, et mööbli täielik väljavahetamine või asendamine uuega ei toimu ennatlikult ruttu.

Vastavustingimuse sõnastus: Pakkuja kinnitab, et annab mööblile vastavustingimuses nõutud kehtivusega garantii, mis jõustub mööbli üleandmisel. Garantii kehtivus on vähemalt 2 aastat, kuid hankija võib nõuda pikemat garantiid. Garantii tähtaeg on määratud vastavustingimuse selgituses. Garantii hõlmab remonti ja asendustoote andmist garantiiremondi ajaks. Garantii tagab mööbli vastavuse lepingu tingimustele lisatasusid kohaldamata. Pakkuja kinnitab, et tagab varuosade või samaväärset funktsiooni täitvate elementide olemasolu vähemalt kahe aasta jooksul pärast mööbli üleandmise kuupäeva.

Lisaks on määruse nr 35 lisas 1 sätestatud **soovituslikud kriteeriumid** mööblile, mida võivad RHAD sisaldada:

Kriteerium	Eesmärk
Mööbliesemeid renoveeritakse	Amortiseerunud mööbli kasutusiga pikendatakse selle välimuse ja funktsionaalsuse taastamisega, et vältida mööbli ennatlikku väljavahetamist.
Tootel on Ökomärgis	Ökomärgisega toodete puhul piiratakse ohtlike ühendite kasutamist, vähendatakse ohtlikke jääke ja mööblist tekkivat ruumisisese õhu saastet.
Polstrimaterjalidel on Ökomärgis	Uue polsterdatud mööbli hankimisel kinnitatakse, et polstrimaterjalid vastavad ökomärgise kriteeriumidele ning mööbel on seeläbi keskkonnasõbralkum.
Halogeenorgaanilisi ühendeid ei kasutata	Välistatakse keskkonnale kahjulike ja lagunematute halogeenitud orgaaniliste ühendite kasutamine mööblis, et maandada keskkonnakahju.
Formaldehüüdi heitekogused vastavad standarditele	Tervisekahju (hingamisteede ja närvisüsteemi häirete) vähendamine mööbliga kokkupuutuvatele inimestele.
Pinnakattesegud ei ole ohtlikud	Nii tootmisprotsess kui ka tooted on üleüldisemalt ohutumad, kui tootmisel ei ole kasutatud ohtlikke aineid, mis on kantserogeensed, mürgised või keskkonnale ohtlikud.
Kaadiumit ei kasutata	Tervisekahju (hingamisteede häirete) vähendamine mööbliga kokkupuutuvatele inimestele.
Mööblit korduvkasutatakse	Amortiseerunud mööbli ringlussevõtt ja taaskasutus, pikendades seeläbi mööbli eluiga.
Toote pakendid on ringkasutatavad	Soodustada pakendite kui väärtusliku materjali kasutamist rohkem kui ühe korra, et vältida keskkonnakahju ja raiskamist.